

ÅRSMELDING FOR 2015
VEST-AGDER BONDELAG
69. ARBEIDSÅR

Innhold

Innhold.....	2
Forord	3
Medlemsorganisasjonen	4
Årsmøtet i Norges Bondelag 2015	5
VEST-AGDER BONDELAG.....	7
Æresmedlemmer:.....	7
Tillitsvalgte i Vest-Agder Bondelag 2015/2016:	8
Representasjon og verv	8
Fylkeskontoret	8
ORGANISASJONSARBEIDET I FYLKET	10
Årsmøtet 2015	10
Styresaker	12
Jordbruksforhandlingene 2015	12
Første avtale med Solbergregjeringen.....	13
Andre styresaker.....	13
Felles styremøte på Agder.....	15
Kaspar Stordrange – æresmedlem.....	16
Frukt og bær	17
Leiarmøte 2015.....	18
Naturligvis 2015	20
Konferansen «Klimasmart verdikjede fra jord til bord».....	21
Sørlandssamlinga 2016	22
Skattekurset 2015	25
Lokallagene pr. 31.12.15 :.....	25
På tur til Sirdal.....	27
Medlemstallet i lokallagene i 2015	30
Hilsen fra Vest-Agder Bygdekvinnelag	30
Regnskap	32

Forord

Ett år har gått

Av Tor Erik Leland / fylkesleder Vest – Agder Bondelag

Jeg er nå ferdig med mitt debutår som leder av Vest-Agder Bondelag, og er minst fire bøtter med erfaringer rikere. En av de ubestridte fordelene med ledervervet er at man får møte mange flinke og interessante folk. En av de definitive bakdelene er at disse flinke og interessante folkene gjerne er rykende uenige om hvordan norsk landbruk skal styres, og det har satt sitt preg på året som har gått.

Foto: øystein moi

For første gang signerte bondelaget en jordbruksavtale med regjeringa Solberg. Dette har både regjeringa og andre krefter i landbruket forsøkt å fremstille som at bondelaget har signert på regjeringas landbrukspolitikk. Det har vi på ingen måte, vi har signert på en middels avtale, fordi det ble vurdert som mer tjenlig enn å bryte. Vi fikk beholde kvoteregionene for melk, og tilbudet som innebar 110 millioner i kutt i overføringene klarte vi å snu til en økning på 45 millioner, med en totalt forhandlingsgevinst på vel 300 millioner. Småpenger i den store sammenheng, men det går i det minste rett vei.

Dessverre klarte vi ikke ambisjonen om å styrke de mindre brukene etter omfordelingen fra små til store i 2014. Der var ikke Listhaug til å rikke, på samme måte som hun sto aldeles fast på å kutte fraktstøtte til pelsdyrfôr og gi tilnærma samme sum i støtte for å rydde langs turistveier på Vestlandet. Vi har med andre ord mye å ta tak i i 2016 også. Men tatt i betraktning at Frp før siste valg ville kutte overføringene til landbruket med 5-6 milliarder, så er ikke resultatet dårlig. Så langt har de ikke fått kutta ei krone i rammene, noe vi først og fremst må takke de ansvarlige støttepartiene for. Nationen kåra nylig venstres Pål Farstad til landbrukets mektigste, og det kan jeg langt på vei være enig i.

At de blå-blå ville kutte i overføringene er ingen overraskelse. Mer overraskende er det at regjeringa har prøvd seg på gjentatte skatteskjerpelser mot landbruksnæringa. Forslaget om

skatt på gårdsoverdragelser innad i familien fikk vi heldigvis stoppa, etter bred mobilisering fra landbruket. Nå står kampen om endring av avskrivningssatsene for husdyrbygg. I tillegg har vi konsesjonsloven, som regjeringa ikke har gitt opp å få bukt med. Om ikke de får fjerna den, så skal den endres.

På tampen av året fikk vi også ny landbruksminister. Byttet fra Sylvi Listhaug til Jon Georg Dale betyr neppe noen stor forandring, de representerer samme parti og samme regjeringsplattform, men samtidig kan vi håpe på bedre dialog og en mindre provoserende linje. Det skal ikke så mye til.

Da Listhaug gikk av, sa hun seg mest fornøyd med å ha fått til konsesjonsøkning i kylling- og melkeproduksjon. Resultatene ser vi nå. På melk har det vel foreløpig ikke fått andre konsekvenser enn økte kvotepriser og mer penger ut av næringa, mens det er fullstendig krise blant kyllingprodusentene. I motsetning til Listhaug har jeg oppriktig vondt av bønder som har satsa store penger på kyllinghus som nå må stå tomme, og at hun drar fram nettopp det til sitt ettermæle sier sitt om hvem ho først og fremst var minister for.

På tampen av all denne elendigheten ønsker jeg å takke kolleger i fylkesstyret, i alle lokallagsstyrene og den enkelte bonde på grasrota for innsatsen i året som har gått. Sammen får vi til noe!

Medlemsorganisasjonen

Alle som støtter Norges Bondelags formålsparagraf kan være medlem. Alle er direkte medlemmer i Norges Bondelag. Foretak, herunder samdrifter, kan være medlem i Bondelagets Servicekontor AS. Det følger både rettigheter og plikter med medlemskapet. Norges Bondelag bestod 31/12-2015 av 62.240 medlemmer, fordelt på 18 fylkeslag og ca 570 lokallag. I Vest-Agder Bondelag var det, på samme dato, 1.169 medlemmer.

Unge bønder – eit satsingsområde for Vest-Agder Bondelag. Kwart år. (foto: øystein moi)

Årsmøtet i Norges Bondelag 2015

Birte Usland, frå den vesle grenda Høie i Marnardal, vart vald inn i styret i Norges Bondelag. Som 1. varamedlem vil Birte no møte på alle styremøta i den nasjonale bondesamskipnaden. Eit samrøystes årsmøte gav sitt samtykke til at Usland no tek sete kring det vidgjetne styrebordet i Schweigaardsgate. I hovudstaden. I den nasjonale landbrukspolitiske elitedivisjonen. (foto: øystein moi)

Meir enn 300 bondevener, utsendinger, tillitsvalde, innbedne gjestar - Sylvi Listhaug og Olav Lidveit medrekna, var denne veka samla til årsmøte i Norges Bondelag. Bondetinget vart skipa til på Lillehammer, og mange var nok eit grann uroa i hugen med tanke på korleis ordsiftet, og stemninga, ville utvikle seg etter ein tøff vår på den landbrukspolitiske skodeplassen.

Jordbruksforhandlingene vart som venta ei tøff utfordring for både bønder, tillitsvalde - og ikkje minst for leiarskapet i landbruksdepartementet. Dei aller fleste var likevel godt nøgde med at det til sist vart undertekna ein jordbruksavtale. Dette kom og tydeleg fram då utsendinger frå alle landets fylker tok del i ordsiftet frå talarstolen på hovudscena.

I ettertid har det og vorte mykje uro i organisasjonen, særskild hjå sauebøndene, når det gjeld det etter kvart så mykje omtala *lammeslakttilskotet*.

Nestleiar i Vest-Agder Bondelag, Åge Gyland, sparte ikkje på korkje kruttet eller vokabularet då han med klår røyst frå talarstolen sa kva han meinte om denne prosessen.

Både generalsekretær Per Skorge og leiar i Norges Bondelag, Lars Petter Bartnes, tok til seg kritikken - og sa seg leie for at saka hadde fenge eit slikt utfall som ein no opplever. Mykje kunne vore gjort annleis.

Det er likevel stor takhøgde i Norges Bondelag - og få minutt etter høg temperatur i tingsalen og ei rikhaldig meiningsutveksling frå talarstolen kunne dei tre gutane, Lars Petter, Åge og

Per, vandre jamsides mot matsalen og eit kraftig måltid med norsk, stuttrest mat. Framleis gode vener - og med ei felles tru på ei ljøs framtid for norsk landbruk.

Mrk: I løpet av meldingsåret, grunna naudsynte omrokkingar i styresamansetninga, har Birte Usland rykka opp til fast styremedlem i Norges Bondelag. Dette gjeld fram til årsmøtet på Lillehammer i juni 2016.

Utsendinger til årsmøtet på Lillehammer, sumaren 2015. F.v. Åge Gyland, Inger Liv Røyter Thoresen og Tor Erik Leland. Framme til høgre sit org.sjefen på Agder, Finn Aasheim. (foto: øystein moi)

Diskusjon på det ein må rekne med er på høgt nivå. Finn Aasheim (t.v.) og nestleiaren i fylkesstyret – Åge Gyland. (foto: øystein moi)

*Hektisk – og til tider temmeleg kaotisk. Å vere utsending på årsmøtet er ei tøff arbeidsøkt.
(foto: øystein moi)*

VEST-AGDER BONDELAG

Æresmedlem Odd Mæland (foto: ø.moi)

Æresmedlem Roar Dokmo (foto: ø.moi)

Æresmedlemmer:

Roar Dokmo, Aust og Vest-Agder Bondelag og Bondelaget i Kristiansand.

Odd Mæland, Vest-Agder Bondelag

Bjarne Dønnestad, Bondelaget i Kristiansand.

Kåre Refsnes, Lista og Lyngdal Bondelag.

Johannes Solås, Lista og Lyngdal Bondelag.

Gunnar Hangeland, Bondelaget i Kristiansand.

Kaspar Stordrange, Nes Bondelag

Tillitsvalgte i Vest-Agder Bondelag 2015/2016:

Styret:

Tor Erik Leland, Audnedal, leder	torleland@hotmail.com	470 11 157
Åge Gyland, Flekkefjord, nestleder	aaggyl@online.no	907 72691
Cathinka Jerkø, Vennesla	cjerkoe@hotmail.com	900 44823
Anne-Lill F. Roland, Songdalen(VABK)	annelillfjell@gmail.com	906 83 524
Inger Liv Røyter Thoresen, Vennesla	inger.liv@hotmail.com	916 80 387
Tønnes Oksefjell, Kvinesdal	to@moi.no	950 12234
1. vara: Hildur Brøvig, Kristiansand	hildur.brovig@fkra.no	950 20392
2. vara: Halvard Forgard, Åseral	h_forgard@hotmail.com	959 91230
3. vara: Kristin S. Eikeland, Marnardal	kristin.skranefjell@hotmail.com	959 45193

Representasjon og verv

- **Arbeidsutvalget:** Tor Erik Leland og Åge Gyland
- **Aksjonsleder, jordbruksforhandlingene:** Inger Liv R. Thoresen
- **Innovasjon Norge - styret i Agder:** Åse Ingebjørg Flateland (A-A)
- **Flerbruksplan for Mandalsvassdraget:** Sigurd Haraldstad/Sjur Lauvdal
- **Referansegruppe vandirektivet:** Finn Aasheim og Tor Erik Leland
- **HV's distriktsråd – i samarbeid med Rogaland:** Olav Lidtveit (A-A), vara: Tønnes Oksefjell (V-A)
- **Kulturlandskapsgruppa i Vest-Agder:** Inger Liv R. Thoresen, vara: Åge Gyland
- **Regional Miljøplangruppe:** Cathinka Jerkø, vara: Tor Erik Leland
- **Styret Landbrukets Samarbeidsråd Agder:** Tor Erik Leland, vara: Tønnes Oksefjell
- **Vest-Agder Landbruksselskap:** Tor Erik Leland, vara: Åge Gyland
- **Kontaktutvalget for Rovvilt i V-A:** Åge Gyland og Finn Aasheim
- **Samarbeidsutv. Bondelaget/Gjensidige:** Tønnes Oksefjell
- **Styret i Vest-Agder Bygdekvinneag:** Cathinka Jerkøe. vara: Hildur Brøvig
- **Styret i Landbrukets Dag:** Kari Lauvdal
- **Setesdalsheiene:** Olav Lidtveit (A-A) vara: Åge Gyland
- **Arbeidsgruppe økologisk landbruk:** Cathinka Jerkø, vara: Katrine H. Jarnes (A-A)
- **Kontaktperson mot "Inn på Tunet":** Anne Lill Roland
- **Referansegruppe "Lokal mat på Agder":** Anne Lill Roland
- **Kompetansenettverk for lokalmat sør:** Finn Aasheim, vara Olav Sande (R)
- **Styringsgruppe Saueprosjekt V-A:** (Audun Meland, vara: Åge Gyland)
- **Verveansvarlig:** Tønnes Oksefjell

Fylkeskontoret

Ansatte på Agderkontoret har i meldingsåret vore: organisasjonssjef *Finn Aasheim*, fyrstekonsulent *Turid Breistøl* – og rådgjevar *Øystein Moi*.

*Det er ikkje sjeldan at mjølkebønder, offentleg tilsette – og godtfolk elles svinger innom Agderkontoret for ein matbit når dei fyrst er på bytur. Her frå eit etegilde like oppunder jol. På matssetelen denne dagen stod det rjomegraut, spekemat og stuttreste pepperkaker.
(foto: øystein moi)*

Denne dagen var det Turid som hadde kjøkkenvakt. Ho sytte for at ingen vende svoltne heim – kvar til sitt. (foto: øystein moi)

ORGANISASJONSARBEIDET I FYLKET

Årsmøtet 2015

Sørlandets Travpark – torsdag 19.mars

Fra kl.10.00 – 12.00 var årsmøtene i Vest-Agder Bondelag og Aust-Agder Bondelag samlet. Heidi Sørvig, leder av Visit Sørlandet holdt foredrag om reiselivsnæringens og landbrukets ”krysningspunkter” og la hovedvekt på økt interesse for mat og matkultur blant, særlig utenlandske, turister.

Årsmøtesak 04, ”Tale av fylkesleder” ble gjennomført i samlet møte ved at representanten fra Norges Bondelags styre, Jan Gunnar Eilertsen, fylkesleder i Aust-Agder Bondelag, Erik Fløystad og fylkesleder i Vest-Agder Bondelag, Birte Usland, holdt taler, før det ble gjennomført årsmøtedebatt.

(Fylkeslederens taler finnes på: <http://www.bondelaget.no/nyheter/leiarskifte-i-vest-agder-bondelag-article81005-5053.html>)

Avgående fylkesleder, Birte Usland, fikk overrakt gaver og gode ord.

Formelt årsmøte ble satt torsdag 19. mars kl. 13.00

Møteleder: Jan Harald Lohne

Det er den 35 år gamle mjølkebonden frå Selandsdalen, Tor Erik Leland, som det neste året skal site i førarsetet hjå Vest-Agder Bondelag.

Sirdal Bondelag vart heidra som ”Årets lokallag” i Vest-Agder

Birte Usland he vore ein sær sars aktiv og profilert leiar i bondesamskipnaden dei siste 10 åra. Torsdag ettermiddag, den 19. mars, var tida mogen for eit tronskifte i Vest-Agder Bondelag.

Omlag 60 bondevener var samla til årsmøte i Vest-Agder Bondelag og Aust-Agder Bondelag. Åstaden var Sørlandets Travpark kor møtelyden vart ynskja velkomen til flotte, moderne møtelokale, god og velsmakande mat - og ikkje minst eit hyggjeleg vertskap som tok vel i mot sine gjestar frå heile Sørlandet. Åsdølar og ivelendinger medrekna.

Birte Usland avslutta sin tale, og sin leiarperiode , med fylgjande ord:

Vi må våge å passe litt på hverandre. Sørge for at vi er i gode nettverk. Legge opp drifta slik at andre kan gå inn å ta over hvis man plutselig ikke kan.

”Og så må vi tørre å vise at vi ikke er supermennesker, og vi må investere i oss selv, ikke bare traktoren. Og vi må spørre etter hvordan det egentlig går.

Det har vært noen sterke opplevelser for meg siste halve året. Gode bamseklemmer fra hardtarbeidende matprodusenter uten mange ord, men med arbeidshender og hjerter med rom for mer enn sitt eget. Det gjør mer godt enn allverdens flotte fraser. Det har vært varme telefoner fra folk du viste hadde ting å stå i selv, og det har vært praktiske handlinger utført med omtanke som enda gjør meg rørt å tenke på. Jeg kommer til å huske det lenge, lenge , lenge. Vi må ikke glemme at vi er alle satt inn i livets vev, og det betyr noe hva slags tråd vi velger å bruke. Den ligger der etter oss.

Med dette ønsker jeg å si tusen takk for meg. Takk til dere alle.

Det har vært et privilegium å få lov å være i Bondelaget. Nå skal jeg hjem å kjøre mer traktor og å melke kuene oftere. Lage mer av kanskje verdens fineste melk. Med verdens beste ku. I verdens beste land å være bonde i.

Det er også et stort privilegium!! ”

Leiarskifte. (foto: øystein moi)

*Kva er vel eit vellukka årsmøte utan ein dugande – og røynd ordstyrar ? (foto: øystein moi)
Nils Olsbu (t.v.) hadde hand om klubba hjå utsendingane frå austfylket – medan Jan Harald
Lohne var ordstyrar då Vest-Agder skipa til årsmøte. (foto: øystein moi)*

Styresaker

I 2015 ble det holdt 7 styremøter. Styret behandlet totalt 46 saker.

I arbeidsplanen var følgende punkter særlig prioriterte:

- Lokallagskontakt/opplæring tillitsvalgte
- Rovvilt
- Politisk arbeid, særlig i forhold til landbrukets betydning i et nødvendig ”grønt skifte”

Jordbruksforhandlingene 2015

Også i 2015 leverte Vest-Agder Bondelag felles innspill med Aust-Agder Bondelag

Oppsummering over de mest prioriterte tiltakene:

- Lønnsomhet i all landbruksproduksjon må økes og inntektsgapet mot andre grupper må søkes redusert.
- Videreføre styrking av importvernet og utnytte handlingsrommet i eksisterende ordninger.
- Prioritere den aktive bonde ved å legge økt vekt på økt kvalitet og produksjon. Vi ønsker ikke at mer økonomi går med til kvoteleie, jordleie osv.
- Over lang tid har målprisøkninger fått en økt andel av rammen for jordbruksoppkjøret, på bekostning av budsjettmidler. Dette har medført at effekten av struktur- og distriktsvirkemidlene er svekket. Derfor må struktur- og distriktsvirkemidler styrkes, ikke svekkes. Rapportene ”Utmåling av arealtilskudd” (2010), ”Tydeligere distriktsprofil” (2013) og ”Jordbruksarealer med driftsulemper (2014) dokumenterer store utfordringer. Skal mål om økt matproduksjon og økt rekruttering nås, og avgang av dyrka mark stoppes, må virkemidler settes inn som kompenserer for påviste driftsulemper.
- De landbrukspolitiske virkemidlene må tilpasses strukturen på landets jordressurser. Det er derfor like stort behov for de små driftsenhetene som de store, og kombinasjonsbruket må framheves som en effektiv driftsform. Det er effektiv utnyttelse av ressursgrunnlaget som er korteste veg mot et mål om økt matproduksjon på norske ressurser.
- Effektiv utnyttelse av jordressursene er også bakgrunn for at kanaliseringspolitikken må være ett av de viktigste landbrukspolitiske virkemidler.
- God drenering bidrar til økt arealproduktivitet og lavere klimautslipp. Rammen for tilskudd og satsene for tilskudd må økes, og satser må differensieres i forhold til jordtype.
- Fraktordningene i landbruket er avgjørende for en effektiv ressursutnyttelse og et landbruk over hele landet.
- Tiden er inne for å iverksette klimasmarte løsninger i landbruket. NB’s klimautvalg peker på mange gode løsninger. Allerede i år bør følgende løsninger prioriteres: Økte satser grøftetilskudd, gratis førsteråd for klimatiltak på gårdsnivå, økt satsing på kombinasjonskua, økt forskning på biogass på gårdsnivå. Agderfylkene er positive til å være ”piloter” for utprøving av konkrete klimatiltak.
- Ikke endre markedsreguleringsordninger i år. Avvente ”Markedsbalanseringsutvalgets” endelige rapport. Uten mottakplikt vil f.eks. kjøttprodusenter i Agder knapt ha adgang til markedet, pga. store avstander til slakterier.

- Det må ikke gjøres ytterligere irreversible endringer i kvote- eller konsesjonsgrenseordningene nå. Også i denne sammenheng er det klokt å avvende resultater av ”Markedsbalanseringsutvalgets” arbeid.
- En utvidelse av omsetningsregionene for melkekvoter vil undergrave distriktslandbruket og gi en uønsket sentralisering, som også vil redusere bruk av norske grovfôr- og beiteressurser i matproduksjonen.
- Mennesket er landbrukets aller viktigste ressurs. Velferdsordninger må forenkles, styrkes og i større grad tilpasses det øvrige arbeidslivets ordninger og et moderne arbeids- og familieliv.
- Et agronomisk og administrativt kompetanseløft må bidra til økt produksjon, økt kvalitet og økt lønnsomhet. Vi tror det er lønnsomhet å hente på økt kompetanse i alle ledd. Vi ber om ekstra, og bred, satsing på landbruksutdanning og kunnskapsformidling. Det er videre behov for intensivert, og eksternt finansiert, forskning og utvikling, ikke minst for å forbedre grovfôrproduksjon og å kunne produsere godt proteinrikt fôr.
- I dette jordbruksoppgjøret er tiden inne for å gjøre viktige skatte- og avgiftspolitiske grep, slik regjeringen har signalisert. Norges Bondelag har gitt regjeringen konkrete forslag til slike grep, og vi støtter disse forslagene.
- Et økende rovviltrykk (ulv) er i dag største trussel mot sauene i store deler av Agderfylkene. En skjerpet rovdyrpolitikk er påkrevet.
- Vi opplever foreslåtte endringer i eiendomspolitikken som en trussel mot utnyttelsen av våre begrensede jordressurser. Jordvernet i Norge må styrkes, ikke svekkes.

(Hele uttalen er tilgjengelig på Agderkonteret.)

Første avtale med Solbergregjeringen

Etter brudd og aksjoner i 2014, og et oppgjør der store bruk ble tydelig prioritert, skrev Bondelaget under på en avtale i 2015.

På budsjett var forhandlingsgevinsten på 155 mill (Staten tilbød minus 110 mill. Avtalen innebar økning på 45 mill). På målpris var forhandlingsgevinsten på 125 mill (Staten tilbød 190 mill. Avtalen fikk en økning på 315 mill).

Under sterk tvil signerte Bondelaget, mens Småbrukerlaget brøt. Avtalen videreførte, men økte ikke, prioriteringen av de store.

Omlagging av lammeslakttilskuddet medførte mye diskusjon om virkning under, og etter, forhandlingene. Bondelaget beklaget i ettertid at dette forslaget var for svakt forankret i næringa.

Andre styresaker

Rovdyr

Også 2015 ble et urolig år i Vest-Agder. Store ulveskader i Åseral i juni. Der ble ulv felt på skadefelling 20. juni. Også noe skader andre steder i fylket utover i beitesesongen.

Det ble åpnet for lisensjakt på ulv fra oktober. En ulv ble felt i Gyland tidlig i januar 2016. Vest-Agder Bondelag følger rovviltsaken nøye og har tett kontakt med Rovviltneemd, SNO og fylkesmannen.

Arendalsuka

Også i 2015 arrangerte Norges Bondelag, Norske Felleskjøp og AgriAnalyse seminar i Arendal. Denne gang var temaet jordvern. Der deltok, blant andre, Vest-Agders

Storingsrepresentanter fra Næringskomiteen, Ingunn Foss (H) og Odd Omland (Ap). Agderkontoret og tillitsvalgte var til stede, og synlige, på en rekke andre arrangementer.

Annet:

- Støttet Vest-Agder Nei til EU med kr. 10.000,-
- Gitt innspill på kandidater til NB's faste utvalg
- Gitt innspill til NB's valgkomité
- Gitt innspill på kandidater til Bygdeutviklingsprisen
- Bevilget "Aktive lokallagsmidler" til 14 lokallag. Til sammen kr. 69.500,-
- Fulgt opp fylkeskommunens Landbruksforum, og gitt innspill til fylkeskommunens uttale til jordbruksforhandlingene 2016
- Gitt innspill til mulig ny trasé for E-39 Lyngdal og Flekkefjord
- Gitt innspill til NB om løsdriftskravet
- Gitt innspill til NB om Markedsbalanseringsordningene
- Gitt innspill til NB om pelsdyrutvalgets rapport
- Gitt innspill til Regionalt Næringsprogram Agder (Investeringsmidlene)
- Gitt innspill til regional transportplan
- Arrangert kurs i bruk av Sosiale Medier
- Gitt nytt innspill til VINN – regional plan for Innovasjon og bærekraftig verdiskaping. Finn har deltatt i arbeidsgruppe for landbruk og marine næringer.
- Gitt innspill til alle fylkespartienes programmer før valget 2015
- Gitt flere innspill fylkeskommunen og politikere for at vedtak om videreføring og videreutvikling av naturbrukstilbudet i Søgne faktisk blir gjennomført. Tor Erik har deltatt i en egen arbeidsgruppe.
- Utarbeidet beredskapsplan for Vest-Agder Bondelag
- Hatt mange leserinnlegg og kronikker i lokale og regionale medier

Felles styremøte på Agder

Det har vorte ein årvisst tradisjon at Aust-Agder og Vest-Agder Bondelag med jamne mellomrom skipar til felles styremøte. Denne sumaren vart eit slikt styremøte skipa til i Lyngdal.

Turen starta i Evje sentrum kor møtelyden vitja den nye butikken " *Smaken av Setesdal.*" Her fekk me ei solid orientering av Øyvind Nese som m.a. er dagleg leiar for landbruksmessa *Naturligvis* - og ein kjend mann kring det meste som rører seg kring emnet matkultur i Setesdal.

I *Setesdal Mineralpark* på Hornnes fekk me ei fagleg og solid orientering om ei mangfaldig og spanande gruvehistorie i bygdene Hornnes, Evje og Iveland. Ei historie om ei næring og ein aktivitet som på mange måtar er sjølv grunnlaget for den utviklinga ein ser i denne regionen i dag.

Hjå gardbrukaren *Sven Reiersen*, på Tveit i Hornnes, vart det rikeleg med tid til både fagleg ordskilde, gode samtalar og ei dugeleg matøkt. Det nye sauefjoset til Sven er ein høveleg åstad for eit slikt møte mellom røynde fagfolk og skarskodde tillitsvalde. Olav Lidtveit medrekna. Ein solid fagmann.

F.v. Katrine Hesnes Jarnes, Marit Gunn Tveit, Anne Lill F. Roland, Finn Aasheim, Tønnes Oksefjell, Tor Erik Leland, Erik Fløystad, Olav Lidtveit, Åge Gyland, Tor Erik Ulltveit, Kristin S. Eikeland og Tom S. Dokkedal (foto: øystein moi)

På veg mot endestasjonen, *Rossfjord* i Lyngdal, vart det og sett av god tid til eit triveleg gardsbesøk hjå den venesæle og taleføre gardbrukaren Helge Verdahl, på Kvåle i Eiken.

Neste dag, onsdagen den 25. august, var i sin heilskap øymerka styremøte i fylkeslaga.

Kaspar Stordrange – æresmedlem

Da Nes Bondelag feiret den høye alder av 150 år ble bondelagsformann Kaspar Stordrange utnevnt til æresmedlem i laget. En høy utmerkelse som måtte godkjennes av Norges Bondelag og Vest- Agder Bondelag. 80-åringen har vært leder i 30 år og er eneste melkeprodusent i gamle Nes kommune.

Kaspar Stordrange er av landbrukets mest trofaste slitere. Ennå driver han på tidlig og seint som en ungdom. Han har 30 år bak seg som leder av Nes Bondelag og stiller til gjenvalg på årsmøtet om kort tid! Kaspar fortalte da han som 17-åring begynte på saga til Hans Lilledrange, siden ble det båtbyggeri og Slippen, alltid arbeid i kombinasjon med gardsdrift.

Ved overrekkelsen la nåværende fylkesleder i Vest-Agder, Tor Erik Leland, vekt på Kaspars hele 30 år som lokallagsleder, alltid godt humør, aktiv deltakelse på fylkeslagets arrangementer og aksjoner, hans store engasjement for jordvern og hans arbeidslyst og arbeidsglede på egen gård. 80-åringen viser ingen alderdomstegn. (foto: privat)

Frukt og bær

*I eit år kor det har vore mykje fokus på frukt – og bær dyrking kan det vel høve seg med eit bilete av Hildur Brøvig. Berre eit drugt steinkast unna dei travle handlegatene i Kvadraturen, nærare bestemt på Strai, produserer ho bringebær av aller beste slag.
(foto: øystein moi)*

Leiarmøte 2015

*Ei vakker ramme kring leiarmøtet i 2015. Kjuttavika i Kristiansand Dyrepark.
(foto: øystein moi)*

Det vart skipa til felles leiarmøte for Aust-Agder Bondelag og Vest - Agder Bondelag i dagane 04. – 05. november.

Møtet var denne gong lagt til Kristiansand Dyrepark, nærare bestemt i lokala med det innbydande namnet ”Vertshuset.”

Om lag 50 personar nytta høvet til overnatting i Kaptein Sabeltanns rike - i gjestestovene i Abra Havn.

På talarlista den fyrste møtedagen fann ein m.a. styremedlem i Norges Bondelag, Einar Frogner.

Tor Punsvik, tilhøyrande staben til fylkesmannen i Vest – Agder, kåserte kring emnet ” *Erfaringer, utfordringer, og løsnings med ulv i Agder.*”

Organisasjonssjef v/ Agderkontoret, Finn Aasheim, - og rådgjevar Anja Fyksen Lillehaug, frå Norges Bondelag, orienterte om beredskap og beredskapsplanar i landbruket.

Det var og faglege innslag frå både Arbeidstilsynet og Mattilsynet.

Frå våre samarbeidande advokatar i verksemda *Wangensten, Wigemyr & co*, heldt advokat Bjørgulv Rygnestad eit særers interessant og lærerikt foredrag om eigedomsutvikling i landbruket.

Haustmyrket hadde senkja seg øve både Kjuttavika og Abra Havn då møtelyden la i veg mot Nordisk Villmark. Ein stemningsfull spaseretur som enda opp i nærkontakt med både ulv, jerv, elg og rev.

Kvelden vart avslutta med eit velsmakande og minnerikt måltid med stuttreist mat oppe på låven på Kutoppen.

Torsdagen heldt fram med eit variert program inne på *Vertshuset*.

Våre samarbeidande advokatar, Mosland / Bentestuen, frå verksemda *Kjær & co* orienterte møtelyden om ”Landbruksrelaterte avtaler.”

Fylkesstyremedlem i Aust-Agder Bondelag, Knut Erik Ulltveit, held eit innlegg om medlemspleie og verving, medan styremedlem i Agrol, Hans Edvard Torp orienterte om dei mange medlemsfordelane du har med eit gyldig Agrolkort i lommeboka.

Fylkesleiar i Aust – Agder Bondelag, Erik Fløystad, orienterte om to svært aktuelle saker no om dagen: Nytt næringspolitisk program for Norges Bondelag – og stoda kring det mykje omtala *lausdriftkravet 2024*.

Tilbakemeldingene frå møtelyden, når det gjeld Dyreparken, som arena for eit slikt leiarmøte, var samrøystes positive. Vertskapet var eineståande. Det same må ein kunne seie om både kost og losji. Det er truleg ikkje siste gong trugne bondevener møtast til ting i Dyreparken.

Lokallagsleiaren i Songdalen Bondelag, Rune Undheim, tok dugeleg til seg frå matfatet i Dyreparken. Den venesæle, høgreiste og taleføre bondehøvdingen vert ofte eit sosialt midtpunkt kor godtfolk samlast. (foto: øystein moi)

Naturligvis 2015

Rundt 12.000 mennesker fant veien til Evjemoen i byrjinga av august. Her er en stemningsrapport fra tre flotte dager! Ny publikumsrekord.

Setesdølens redaktør, Sigurd Haugsgjerd, oppsummerte messa på en utmerket måte i lederartikkelen tirsdag 11. august:

Sjeldan har vel uttrykket "By og land hand i hand" kome klårare til uttrykk enn på Evjemoen no i helga som var.

12.000 menneske var innom portane, og det var slett ikkje berre folk med tilknytning til næringa som kom for å oppleve landbruksmessa "Naturligvis" på nært hald. Frå heile Agder og frå nabofylka strøymde folk til Evje denne helga.

Dei fekk oppleve 130 utstillarar, alt frå traktorforhandlarar med utstyr i alle storleikar og prisklassar til livdyrauksjon, utstillingar av det fremste av rasefjørfe til politiske debattar om alt frå klima til meir heimlege problemstillingar på fylkesplan.

Innimellom all underhaldning og fagprat, fuglekassesnikring og trespikking av godt gammalt merke, gledde folk seg over det beste av kortreistmat som landsdelen kan frambringe.

Stavanger har sin matfestival, og Ose har sitt årvisse etegilde, men på Evjemoen har dei så mykje, mykje meir.

Det er lett å bli oppglødd over slike samlingar, og det er lett å ta fram dei store orda når ein omtalar slike suksessar. Det viktige er å hugse at det ligg utruleg mange dugnadstimar bak. Folk med meir eller mindre tett tilknytning til næringa har stått på i dagevis og vekevis. Sjølv om dei har hausta mykje nyttig erfaring gjennom åra, har messa på Evjemoen stadig utvikla seg og blitt fornya. Bruken av området er endra, men alltid med tanke på å legge så godt til rette som råd er for både utstillarar og publikum.

Etter samlinga i helga må det vere lov å dra pusten og seie seg meir enn godt nøgd med resultatet. Me gler oss alle over at landbruksdagane Naturligvis har blitt flaggskipet blant sommarlege arrangement her i distriktet. Samlinga har vist at Evje er nettopp det knutepunktet for landsdelen som me ønskjer at bygda skal vere i så mange samanhengar.

Konferansen «Klimasmart verdikjede fra jord til bord»

– Bondelagene i Agderfylkene viser her at de tar problemstillingen på alvor og ønsker å være i forkant av utviklingen. Det er veldig bra, sier landbruksdirektør Tore Haugum.

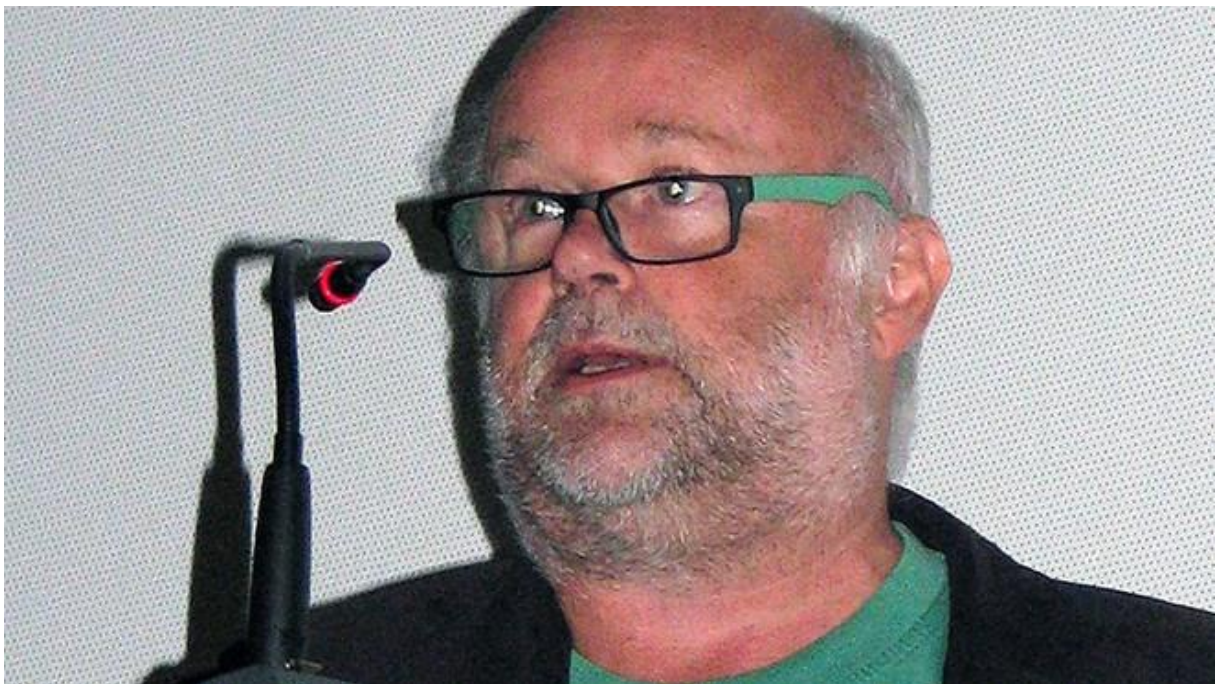
Produksjon og distribusjon av mat på en energi- og ressurseffektiv måte var tema for konferansen.

Mulighetskonferansen som samlet mer enn 70 deltagere på Evje 7. august ble initiert og arrangert av fylkesbondelagene på Agder. Fylkesmannsembetene og fylkeskommunene i Aust-Agder og Vest-Agder var medarrangører.

(En samling av alle presentasjonene fra seminaret finner du på [fylkesmannen i Vest-Agder sine nettsider](#))

På spørsmål om hvorfor det er viktig at bøndene engasjerer seg i klimaproblematikken svarer organisasjonssjef for Bondelagets Agderkontor Finn Aasheim:

– Hele samfunnet må gjøre endringer og tilpasse seg klimautfordringen. Skal norsk landbruk gjennomføre gode klimatiltak, må det skje praktiske endringer på et hvert gårdsbruk og utover i hele verdikjeden «fra jord til bord». Bønder har alltid vært raske til å omstille seg. Hvis bonden ser at nye grep er tilgjengelige, forutsigbare og lønnsomme, kan endringer skje svært fort.

Finn Aasheim, organisasjonssjef for Bondelagets Agderkontor. (Foto: Ole Stabekk, Fylkesmannen i Vest-Agder)

Og det var et bredt spekter av løsninger og muligheter som ble presentert på mulighetskonferansen «Klimasmart verdikjede fra jord til bord». Deltagerne fikk blant annet høre om nyutviklet biogassteknologi, bærekraftig trebyggeri og effektiv bearbeiding og distribusjon av matvarene.

Etter en innledning ved stortingsrepresentant og Evjegutt Kjell Ingolf Ropstad (KrF) fortsatte Birte Usland, melkebonde i Marnardal og styremedlem i Norges Bondelag, under tittelen «Jordbrukets utfordringer og løsninger». Hun holdt et faglig godt og balansert innlegg hvor hun presiserte at matproduksjon alltid vil føre til klimagassutslipp, men at det er mange tiltak, ofte enkle, som kan gjøres for å redusere utslippene. Usland avsluttet med å si at god agronomi som regel er det beste både med tanke på reduserte klimagassutslipp og for bondens økonomi.

Kåre Gunnar Fløystad, Zero, presenterte aktuelle teknologinyheter for forsamlingen og utfordret Agderbøndene til å lede an i det grønne skiftet. Videre ble den etter hvert mye omtalte Telemarks-reaktoren for effektiv småskalaproduksjon av biogass presentert. Rune Bakke ved Høgskolen i Telemark har sammen med blant annet Jon Hovland fra Tel-Tek utviklet en ny type reaktor med vesentlig lavere investeringskostnader sammenlignet med tradisjonell teknologi tilpasset gårdsanlegg. Tine og Asko fortalte om sine løsninger for en mer bærekraftig og i mange tilfeller mer økonomisk drift.

Før hele konferansen ble avsluttet med en dialog mellom sentrale aktører, både forvaltning og næring, presenterte den lokale bonden Sven Reiersen sine erfaringer med sitt to år gamle sauefjøs bygd i tre. Fjøset er delvis bygd med tømmer fra egen skog og det binder store mengder CO₂. Tre sørger for stabilt inn klima ved at det tar opp og avgir fuktighet samtidig som det er temperaturstabiliserende. Reiersen påpekte også at støydempende egenskaper og fravær av støv bidrar til at fjøset er behagelig å være i for både mennesker og dyr.

– Bondelagene i Agderfylkene viser her at de tar problemstillingen på alvor og ønsker å være i forkant av utviklingen. Det er veldig bra, sier landbruksdirektør Tore Haugum, hos Fylkesmannen i Aust-Agder.

– Vi vil gjerne være pilotfylker for utprøving av ulike tiltak, sier Finn Aasheim, og denne konferansen viste tydelig at mye allerede gjennomføres i verdikjeden og kunnskapen om tekniske løsninger finnes på en rekke områder. Utfordringen er å få forskjellige miljøer til å se hva andre allerede kan og se muligheter gjennom samarbeid mellom næringsutøvere, kunnskapsmiljøer, forvaltning og politikere. Vi lyktes med å få representanter fra alle disse miljøene med på konferansen.

Sørlandssamlinga 2016

Det var storm i kasta øve sørlandets hovudstad. Snøen lava ned - og i trafikken var det stundom teikn til kaos og dramatik. Dette hindra ikkje meir enn 300 bønder i å finne vegen til Quality Hotell i Sørlandsparken. Fredag og laurdag var tida mogen for den 37. utgåva av Sørlandssamlinga. Alt før me kveikja det 4. adventsljoset hadde 270 personar meldt seg på. Og då festgeneral, og grisebonde, Jon Leif Eikaas kunne ynskje velkomen til fest inne i storstova ,fredag i middagsbelet, hadde 330 ihuga og feststemde bønder teke bordsete. Ny rekord.

Eikaas var som vanleg i strålande humør, og det tok ikkje lange tida før låtten ljoma mellom veggane på Quality Hotell. Ein framifrå møteleiar. Ei uhøgtideleg og lett tone slik det høver seg når godtfolk frå heile Agder samlast til gjestebod.

330 sjølvstendig næringsdrivande som kvar og ein representerer den kanskje aller viktigaste næringsgreina i heile verda.

Mange skarpskodde fagfolk nytta høvet til å helse møtelyden - og ikkje minst til å minne kvar

einskild bonde på kor avgjerande nettopp dei sjølv er i denne livsviktige næringskjeda. Dyrehelse, dyrevelferd, folkehelse - og ikkje minst sunn trygg mat var omkverve som dei aller fleste foredragshaldarane var innom i sine innlegg. Her var representantar frå tunge aktørar, og samarbeidspartnarar, som m.a. Mattilsynet, Tine og Nortura. Ja sjølvaste landbruksdirektøren på Agder, den venesæle og stillfarne Tore Haugom, helsa møtelyden med nokre velvalde ord frå sitt omfattande kompendium.

Møteleiar Jon Leif Eikaas (foto: øystein moi)

Ein he lenge vore klår øve at norsk dyrehelse - og norsk mattryggleik i mange år he ligge på den absolutte verdstoppen. Dette er fakta som og vart tydeleg dokumentert på storskjermen denne fredag ettermiddagen. Ein dokumentasjon som, utan atterhald, norske bønder - og norske matprodusentar kan vere umåteleg stolte av.

Matproduksjon er så visst ikkje for amatørar - og i storsalen på Quality Hotell denne fredagen sat meir enn 300 fagfolk og nikka samtykkjande til kvarandre.

Dei hadde så avgjort noke å vere stolte av. Kvar og ein.

Eit av høgdepunkta på dagen var så avgjort då den sjølutnemnde *Humørbonden*, [Geir Styve](#), fortalde om sitt utradisjonelle bondeliv på eit lite einbølt og brattlent gardsbruk på Vestlandet. Eit fantastisk vitneprov på korleis han i årevis måtte sloss mot det vidgjetne Bygdedyret - og ikkje minst korleis han i oppbyggjingsfasa måtte sloss mot ei uendeleg rekkje med kommunale og statlege bremseklossar.

Foto: Privat / Humørbonden

”Eg ser for meg at Bygdedyret er eit ufyselig pelskledd vesen som snik seg rundt mellom husa for å spreie si gift. Brått kløyver det seg i to delar som raskt veks til full storleik og kjapt kan dele seg på ny. Snikande fer dei rundt og markerer sitt revir, og kvar einaste ein stinkar verre enn eit dusin hannkattar. Kvesande slengjer det av seg Jantelova sine paragrafar: «Du skal ikkje tru at idèen din er noko god, og du er ikkje betre enn oss fordi om du har ein idé, og vi skal no vente og sjå, dette går heilt sikkert ikkje bra likevel»

I dag er Geir Styve ein lukkeleg bonde heime på småbruket. Ein fantastisk mann som he jaga Bygdedyret langt ut av

kommunen. Langt bort frå heimbygda.

Det gode humøret er hans aller viktigaste hjelpemiddel når han året rundt ferdast kring i heile Noreg og held foredrag for både næringslivstoppar, forretningsfolk av ulike slag - og ikkje minst for den norske bondestanden.

Når Geir Styve er ferdig med sitt foredrag sitt dei aller fleste att med ei god kjensle i lekamen. Eit smil kring munnen - og ikkje minst eit dugeleg påfyll av mange gode ord. Ord til ettertanke.

Sørlandssamlinga er så avgjort ikkje berre samling kring faglege spursmål som lausdriftkrav i mjølkefjoset, trugande bakteriar i husdyrhaldet, øveproduksjon av norske kjuklingar og ettermålet til Sylvi Listhaug.

Seinare på kvelden vert lusekofte og flecegenseren byta ut med dressjakke, nystroken skjorte og blankpolerte lakksko.

Få, om nokon, veit betre enn norske bønder å verdsette eit velsmakande måltid med norskprodusert grisekjøt, stuttreste poteter, velsmakande drikke frå øvste hylle - og ei smilande og blid bondekjerring i armkroken.

Festmiddagen vart eit av mange høgdepunkt på den 37. utgåva av *Sørlandssamlinga*.

Kva som hende seinare på kvelden, kring peisen inne i den velfylde sjenkestova, lyt vere ein løyndom fram til januar 2017. Då er det klårt for ei ny *Sørlandssamling*.

Då kan det vere høveleg å mimre litt om kva som hende i fjor - og drøse eit grann om kva for planar ein he for framtida.

Skattekurset 2015

Det årvisse skattekurset vart i år skipa til i dagane 11. - 13 november på Rosfjord Strandhotell i Lyngdal.

Første dagen var ein "temadag" med ca 30 deltakarar - medan sjølv skattekurset, som strekte seg over to dagar, samla ca 80 deltakarar.

Frå Norges Bondelag møtte Svein Aalling og Pål Kristian Ormstad. Agderkontoret v/ Turid Breistøl sytte for den tekniske delen av arrangementet.

På temadagen var hovudemnet: " Klar for tilsyn med ny GRFS".

På sjølv skattekurset tok ein opp aktuelle emne som m.a.

- Skatte og avgiftsopplegget for 2015
- Arbeidstaker eller næringsdrivende?
- Turisme i tilknytning til gårdsbruk
- Finansiering av tilleggsnæringer
- Ektefeller-skilsmisse-dødsfall-uskifte mv.
- Skogsbeskatning
- Støtteordninger fra Innovasjon Norge

Populært kurs, dugande foredragsholdarar - og godt førebudde arrangørar gjer at skattekurset kvart einaste år haustar mykje fagnad frå deltakarane.

Året 2015 var i så måte ikkje noko unnatak.

Lokallagene pr. 31.12.15 :

Lokallag	Lokallagsleder	Telefon	e-post adresse
Kristiansand	Tomas D. Gabrielsen	95062183	tomas.d.gabrielsen@gmail.no
Mandal	Tor-Arne Frivold	38262538	tafr@online.no
Lista og Lyngdal	Geir Arild Nilsen	95247818	g-anils@online.no
Nes	Kaspar Stordrange	38320165 97468550	
Flekkefjord	Frank E. Gustafsson	97629878	Espen_gustafsson@hotmail.com
Vennesla	Alv Vinjerui	90164246	alvvinjerui@gmail.com
Songdalen	Rune Undheim	47626451	rune.undheim@vabb.no
Søgne	Jørund Try	38167655/ 48608137	jordundtry@hotmail.com
Marnardal	Sjur Laudal	38286140 97534482	sjurlauvdal@hotmail.no
Åseral	Halvard Forgard	95991230	h_forgard@hotmail.com
Audnedal	Gunn Elise Helle	97591653	gunn.elise.helle@gmail.com
Lindesnes	Andreas Nøkland	91773928	andreasnokland@hotmail.com
Hægebostad	Ruth Veronica Bryggeså	99442132	v.brygg@gmail.com
Kvinesdal	Ivar Kvinlaug	90952613	Ivarkvinlaug@gmail.com
Sirdal	Gunn Siri Ousdal	45200277	Gu-ou@online.no

BONDELAGET SØKER STEMMEKVEG

Bondelaget på Agder søker stemmekveg av
alle kjønn – i alle aldre.

Det finnes politikere med godt bondevett i alle
partier. Politikere som forstår verdien av dyrka
jord, trygg mat og velpleide kulturlandskap.

Bruk stemmeretten og stem inn folk med sunt
bondevett ved lokalvalget i 2015 !

Full diskresjon ønskes – og loves.

-Godt valg -

Eit av våre mange bidrag til valkampen 2015. Annonsekampanje i dei største avisene på Agder.

Ivar Kvinlaug held fram som leiar i Kvinesdal Bondelag. Ein aktiv kar med lang fartstid i ulike lag og organisasjonar. Både lokal, nasjonal – og internasjonal røynsle frå primærnæringa. (foto: øystein moi)

På tur til Sirdal

Åse Bente Sinnes og Ingunn Foss (Foto: øystein moi)

Ein fredag ettermiddag, tidleg i juni månad, vart stortingsmelding nr 31 (2014 – 2015),
“Garden som ressurs – marknaden som mål“ lagt fram for Stortinget.

Storingsrepresentant for Vest-Agder, og landbrukspolitisk talskvinne for Høyre, Ingunn Foss, nytta dagen til å vitje ein slik gründer i sitt eige heimfylke.

Saman med leiaren i Vest-Agder Bondelag, Tor Erik Leland, vitja ho gardbrukar Åse Bente Sinnes – på Sinnes i Sirdal.

Sinnes driv kombinert sauehald og mjølkeproduksjon medan ho som attåtning driv eigen produksjon av den vidgjetne iskremen *Blåne –is* som no vert seld over disk i både Agder og Rogaland.

Råstoffet til denne produksjonen hentar ho frå eigen gard. Dette gjeld mjølk frå eige fjøs – og ikkje minst bær av ulike slag som vert nytta som smakstilsetjing i iskremen.

Det vart sjølvst og sett av høveleg tid til meiningsutveksling om ulike sider av norsk landbrukspolitikk.

Snødekte fjelltoppar, strålende sumarver og beitande lam på grasvollen var eit framifrå bakteppe for framleggjing av Stortingsmelding nr 31.

Dei ynskjer b e   gjere eit lyft for norsk landbruk. Stortingsrepresentanten og fylkesleiaren. (foto: Øystein moi)

- No må du høyre etter på kva eg har   fortelle, seier ei engasjert sirdalsjente til medlem av næringskomiteen på Stortinget – lyngdalsjenta Ingunn Foss. (foto: Øystein moi

Bondelaget er ofte tilstades når store lokale, og nasjonale, hendinger skal markerast. Alltid med ein flott blomekvast i bakhånda. Det er strevsamt å vere org.sjef. (foto: øystein moi)

Medlemstallet i lokallagene i 2015

For å bli registrert som medlem i Norges Bondelag må man betale kontingent etter de vedtak som Norges Bondelags årsmøte fatter. Medlemstallet i lokallagene nedenfor gjelder for betalende medlemmer.

I Vest-Agder i 2015 var det en medlemsøkning på 7 stk medlemmer.

Lag	medl.tall 31.12.2014	medl.tall 31.12.15	pluss/ minus
Kristiansand	84	80	-4
Mandal	71	68	-3
Lista / Lyngdal	166	168	2
Nes	23	22	-1
Flekkefjord	62	62	0
Vennesla	87	90	3
Songdalen	109	109	0
Søgne	47	50	3
Marnardal	109	104	-5
Åseral	49	47	-2
Audnedal	69	70	1
Lindesnes	78	73	-5
Hægebostad	61	60	-1
Kvinesdal	77	78	1
Sirdal	70	88	18
Sum	1162	1169	7

Hilsen fra Vest-Agder Bygdekvinnelag

Et nytt år er gått og det er tid for ettertanke og tilbakeblikk på året som er gått. Samarbeidet har vært godt og vi har en god dialog. Bygdekvinnelaget har et godt samarbeid fra lokalledet, på Fylkesleddet og opp på Sentralt nivå. Vi har mange felles arenaer som vi kan utfylle hverandre på, og har samme interesse når det gjelder lokal mat, mattradisjoner og få til det gode liv på bygda.

Som Fylkeslag har vi hatt mye planlegging til årsmøtet i Norges Bygdekvinnelag 3-4 juni 16 i Lyngdal. Dette blir et stort arrangement for Vest-Agder Bygdekvinnelag, men noe vi virkelig gleder oss til.

Videre har vi vært med på Frukt og Bæråret og har hatt et samarbeid med Ole Magne Omdal hos Fylkesmannen. Jeg var med og lagde smoothie på Landbruksskolen i Lyngdal, vi var med samme prosjekt på Tall Ship Race hvor vi stekte lapper av 100 l røre og solgte lapper med nyrørt syltetøy av bringebær og jordbær. Dette gav et fint overskudd til kassa vår. Vi var også med på Naturligvis hvor vi hadde det tradisjonelle dessertbordet som alltid er like populært.

Dette gjør vi hvert år i samarbeid med Aust-Agder Bygdekvinnelag, et fint samarbeid som har vart i mange år.

Arendalsuka var vi også representert på, og vår leder sentralt Marna Ramsøy var ned og vi hadde et møte med henne på Hotell Norge hvor alle lokallagsledere var invitert. Der møtte også noen fra Aust-Agder.

Før jul hadde vi kransekakelotteriet som innbrakte litt penger i kassa.

Vi synes alt dette føyer seg inn i rekken av hva vi kan samarbeide med Bondelaget der mat er nøkkelordet. Jeg er stolt av å få være en del av Vest-Agder Bondelag sitt Fylkesstyre, og at jeg blir behandlet på lik linje med de andre styremedlemmene.

Jeg takker for året som er gått og for det gode samarbeidet, og ser fram til videre arbeide for felles sak.

Hilsen fra Anne-Lill Fjell Roland, leder Vest-Agder Bygdekvinnelag

Anne Lill F. Roland (foto: øystein moi)

Regnskap

Regnskap for Vest-Agder Bondelag 2015

Driftsinntekter		R 2015	Budsjett 15	R 2014
3990	Rammebevilgning	475 000,00	375 000,00	475 100,00
3930	Refusjoner andre org/prosjektinntekter.	-	15 000,00	13 870,00
3992	Refusjoner opplæring og tilskudd fra NB	65 000,00	62 000,00	59 950,00
3140	Annonseinntekter	8 400,00	15 000,00	10 800,00
3993	Aktive lokallagsmidler	69 490,00	64 000,00	82 525,00
3991	Fylkesleders budsjett	241 000,00	225 000,00	224 000,00
3190	andre avgiftsfrie inntekter	11 699,68	-	-
Sum inntekter		870 589,68	756 000,00	866 245,00
Kontorutgifter		R 2015	Budsjett 15	R 2014
7751	Andre kontorkostnader	2 315,72	4 000,00	4 179,00
7751	Kostnader, porto/frakt	143,00		106,00
7751	Støtteannonser, materiell	10 929,25		1 334,00
		13 387,97	4 000,00	5 619,00
Styreutgifter		R 2015	Budsjett 15	R 2014
7760	Arbeidsgiveravgift	25 886,19	22 000,00	22 080,60
7760	Møtegodtgjørelse	183 000,00	150 000,00	157 140,00
7753	Fylkesleders budsjett	241 000,00	225 000,00	224 000,00
7753	Aktivitetstilskudd leder	34 335,81	70 000,00	55 158,35
7760	Diverse, gaver	600,00	2 000,00	924,00
7760	Reisegodtgjørelse	51 516,90	45 000,00	34 870,00
7760	Møteutgifter	23 631,12	20 000,00	31 291,82
7760	Billetter/refusjon reiseutgifter	2 588,00	6 000,00	13 755,00
Sum styreutgifter		562 558,02	540 000,00	539 219,77
Møteutgifter og informasjon		R 2015	Budsjett 15	R 2014
7755	Opplæring av tillitsvalgte	122 046,20	62 000,00	123 978,10
7756	Årsmøte	33 146,64	40 000,00	44 932,10
7757	Ledermøte	94 171,95	35 000,00	26 100,00
7758	Andre møter	14 557,51	19 000,00	3 228,00
7761	Valg nemnd	17 211,10	12 000,00	16 856,94
7764	Informasjon	410,00	-	11 573,60
7765	Aktive lokallagsmidler	69 500,00	64 000,00	90 551,00
7766	Naturligvis Messa stand	9 674,50	-	6 400,50
Sum møteutgifter og informasjon		360 717,90	232 000,00	323 420,24
Sum utgifter i alt		936 663,89	776 000,00	868 259,01
Driftsresultat		-66 074,21	-20 000,00	-2 014,01
Finanskostnader		R 2015	Budsjett 2015	R 2014
8050	Renteinntekter	3 700,22	40 000,00	27 937,67
7770	Gebyrer	-125,00	-	-
7720	Gaver og bevilgninger	-14 204,00	-20 000,00	-23 000,00
Resultat av finansposter		-10 628,78	20 000,00	4 937,67
Årsresultat		-76 702,99	-	2 923,66

Forenklet Balanseregnskap

Egenkapital		2015	2014
2050	Egenkapital pr 31.12.14	986 233,30	983 309,64
8800	Årsresultat	-76 702,99	2 923,66
Sum egenkapital per 31.12.15		909 530,31	986 233,30

Noter:

Driftsinntekter

Konto 3190 - Refusjoner på utlegg av møtemat LSA og deltakeravgifter på Ledermøtet. Tilskudd på kr 3.000,- på Inn på Tunet fra Norges Bondelag (kostn.ført på avd 7758)

Konto 3992 - Tilskudd opplæring fra NB, kostnadene er ført på avd 7755

Konto 3993 - Aktive lokallagsmidler fra NB, kostnadene er ført på avd 7765

Konto 3991 - Fylkesleders budsjett 2015, går mot posten på avd 7753 som står under overskrift Styreutgifter

Kontorutgifter

Avd 7751 - annonser i div aviser i forb. med valget. "Bondelaget søker stemmekveg".

Styreutgifter

Avd 7753 - Posten fylkesledersbudsjett går mot inntektsposten med samme navn.

Møteutgifter og informasjon

Avd 7755 - Opplæring av tillitsvalgte. Inntektsposten er kt 3992.

Vi har hatt to stk fra styret som har deltatt i "Ta grep" kurs. Vi har også hatt deltakere fra styret på organisasjons og landbrukspolitiske kurs og inkl. Grüne Worche tur.

Avd 7756- Årsmøte. Hotellutgifter, mat og reisekostnader på utsendingene fra lokallaga.

Avd 7757 - Ledermøte. Kostnadene er møtelokale, mat og km godtgjørelse til lokallagslederne.

Avd 7758 - Andre møter. Inn på Tunet kostnader og div. møter. Se inntektskto 3190 hvor det er ført et tilskudd fra Norge Bondelag kr 3.000,- til Inn på Tunet.

Avd.7765 - Aktive lokallagsmidler. Inntektsposten er kt 3993 Aktive lokallagsmidler.

Avd 7766 - Naturligvis Messa. Div materiell til standen og annonsering.

Finanskostnader

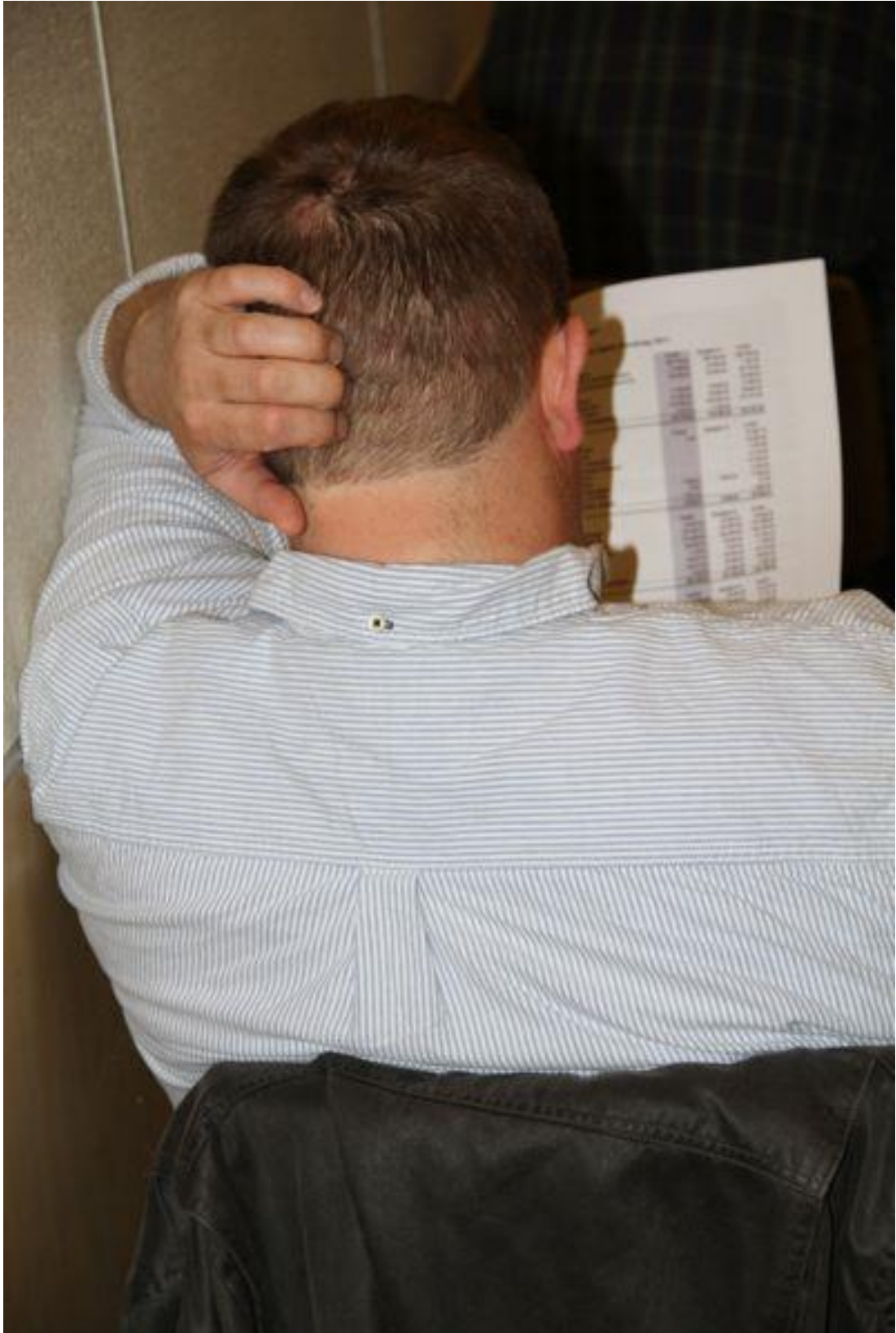
Konto 8050 - Renter: Negativ avkastning på obligasjonsfond Landkreditt Extra i 2015

Konto 7720- Bevilgninger: Nei til EU i VA kr 10.000,-, kr 4.000,- 4H og kr 204,- Skogselskapet

Forenklet Balanseregnskap

Konto 2050- Egenkapital. Av dette er 50.000 lån til Landbrukets Dag SA.

Lånet til Landbrukets Dag SA er forlenget til 2016.

Ja du skal vere helt våken, og vel så det, hvis du skal sette opp - og forstå de rette regnskapstallene for Vest-Agder Bondelag. (foto: øystein moi

EN LØNNSOM PARTNER!

 Fellekjøpet Rogaland Agder
www.fkra.no

Kva betyr samvirke for deg?

moderne
 sosialt
 etterbetaling
 rådgjeving
 verdikjedemakt
 eigar
tryggleik
 fellesskap
langsiktig
 merkevarer
 demokrati
 rettferdig

Rente driftskreditt:
3,40%

Hold betalingsevnen stabil
Med driftskreditt får du større fleksibilitet i den daglige driften, og holder betalingsevnen stabil i perioder der inntektene svinger.
Les mer på Landkredittbank.no/driftskreditt eller snakk med oss på 815 52 245.

Landkreditt Bank
Sunt bankvett

Mye er likt, men ikke alt

Foto: Rune Bendiksen / Studio B13

Målsettingen hos oss og våre konkurrenter er den samme. Best mulig økonomi til eierne. I Nortura er det bonden som er eier.

! Ring oss på **03100** så hjelper vi deg

Har du forsikret deg selv og familien?

Bolig, bil, driftsbygninger, maskiner og andre materielle ting er som oftest godt forsikret på norske gårder. Det aller mest verdifulle vi har, nemlig familien, trenger også en ekstra trygghet.

Er du under 35 år og medlem av Norges Bondelag, kan du blant annet få en gruppelevsforsegling for 19 kroner i måneden.

Vil du vite mer om forsikringene våre og medlemsfordelene dine, kan du ringe oss på 03100. Du kan også lese mer på gjensidige.no/landbruk

Foto: øystein moi